

Благо – бриго пређи на другога!

Почетком децембра прошле, 2015. године, Скупштина Републике Србије је усвојила Стратегију развоја енергетике републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. У том документу се између осталог каже и: „Са становишта развоја локалне привреде, посебно би могла да буду употребљива постројења која користе локално расположиве ресурсе обновљивих извора енергије (биомаса, комунални отпад, геотермална енергија и угаљ) и истовремено снабдевају више насеља/градава. Потенцијали обновљивих извора енергије Републике Србије су значајни и процењени су на 5,65 милиона тен годишње. Од ове количине више од 60% је потенцијал биомасе, чије се коришћење тренутно процењује на око 30% од расположивих потенцијала. Расположиви технички хидропотенцијал учествује са око 30% у укупним потенцијалима ОИЕ. Од ове количине више од половине је већ искоришћено. Од осталих ОИЕ тренутно се још само делимично прати и билансира коришћење геотермалне енергије.“ Општина Рашка је, до сада, предузела неке од активности којима је омогућено веће коришћење ОИЕ посебно стварањем нормативних претпоставки и давањем потребних сагласности за градњу мини хидро електрана. Од укупно предвиђеног броја локација за те објекте, чак 17 се налази на територији месне заједнице Јошаничка Бања. Прва постројења овог типа су већ саграђена и прикључена на мрежу и изазвала су доста контраверзних реакција локалног становништва. Процењени потенцијали малих хидроелектрана заснивани су, у току давања потребних сагласности, махом на Катастру малих хидроелектрана из 1987. године без детаљних ревизија локација, како би се направила прецизнија листа изводљивих локација. У међувремену, за протекле четри деценије, због климатских промена, на појединим местима водени капацитет је смањен и до 50 посто. Оно, пак, што одмах пада у очи јесте изостајање активности на коришћењу топлотне енергије изворишта у Јошаничкој Бањи. И док је, на једној страни расла заинтересованост државе, локалне самоуправе и инвеститора за коришћење хидро потенцијала за производњу електричне енергије, мало тога је у том троуглу урађено, у конкретном случају, за коришћење топлотне енергије вода изворишта у Јошаничкој Бањи. Својерсно признање државе за ову (не) активност дато је и у већ поменутом документу, а што се тиче општине Рашка она је, пре три деценије, тачније новембра 1995. године од Института за рехабилитацију добила документ „Комплетно - физичко хемијска анализа олигоминералне воде из главног извора Јошаничке Бање“. Ти налази стручне екипе предвођене проф. др.Ратомиром Тишмом, начелником службе за балнеологију Института за рехабилитацију су најсвежији документ у поседу општине Рашка о својствима и могућностима

вода Јошаничке Бање. У свом раду, из 2009. године, „Прорачун размене топлоте геотермалних вода Јошаничке Бање у реализацији пилот пројекта пластеника“ аутори са Факултета техничких наука у Косовској Митровици, др Милан Бараћ и др Никица Витас, за количине и енергетске потенцијале вода Јошаничке Бање, између осталог, кажу и: „Досадашња хидрогеолошка истраживања потврђују да овај локалитет располаже знатним количинама геотермалне воде високог квалитета: а. Извори у самој Бањи, који могу да обезбеде мин. количину од 15 l/s са $T = 60 - 78,00\text{ C}$; б. Из бушотина дубине 121–394 m у бањском парку издашност 4 извора је 38 l/s са $T = 76 - 80$ степени целзијуса; ц. На локалитету Сланиште, 2 км низводно од Бање, истраживања нису завршена, али се процењује да је издашност ових извора 20 l/s са 38 степени целзијуса.“ Прорачунима се дошло до податка да количина топлоте која се налази у налазиштима геотермалних вода на дубини до 3.000 метара је већа од количине топлотне енергије која би се добила сагоревањем фосилних горива свих налазишта у Србији. Посебно су геотермални ресурси богати на подручју Мачве, Јошаничке и Врањске бање, као и још недовољно истражено налазиште геотермалне енергије на локалитету Косовског поморавља у близини Клокот бање. Рачуна се да би геотермална енергија могла да покрије око 10% потреба за топлотном енергијом у Србији, а у појединим њеним деловима, попут поткопаоничког краја, и више. Због релативно високих трошкова улгања у испитивање (око 400 еура по метру бушења) и геотермалних инсталација (око 200000 еур) Србија, тренутно, користи око 86 MW ове енергије за загревање објеката и пластеника. Држава за електричну енергију произведену од обновљивих извора енергије увела, стимулативне, фид ин тарифе, али је и ту, ценом, стимулисала мини хидро електране у односу на геотермалне електране којих, узгред буди речено, још увек, нема. Према неким подацима у Европској унији се, тренутно, користи користи 356.000 топлотних пумпи које имају инсталирани капацитет од 2,8 GW. Неке државе попут, рецимо Швајцарске, субвенционишу супституцију система грејања са фосилним горивом топлотним пумпама са 200€/кWe. Све док се однос државе, пре свега, а потом и локалне самоуправе не промени у корист веће подршке коришћењу геотермалне енергије благо Јошаничке Бање биће, и даље, неискоришћено.

пројекат финансира / пројекат спроводе

КВ НОВОСТИ Online

Овај текст објављен је уз подршку општине Рашка, у оквиру пројекта „Богатство које се не користи“.

Ставови изнети у тексту искључива су одговорност КВ НОВОСТИ и ни на који начин не представљају ставове и мишљења општине Рашка.